

NON THIỀNG YÊN TỬ

"Vĩnh Nghiêm, Yên Tử, Quỳnh Lâm
Ai chưa đến đó, thiền tâm chưa đành".

Câu ca dao như lời phát nguyện thành tâm của quảng đại chúng sinh mộ đạo từ trước đến nay, hướng về chốn tổ của Phật giáo nước nhà. Hàng năm mỗi mùa xuân, khách thập phương nườm nượp hành hương về Yên Tử, nơi mây giăng quện khói trầm thơm cầu phúc và hướng thiện. Từ cuối thế kỷ 13, nơi non thiêng này đã trở thành kinh đô Phật giáo của nước Đại Việt, sau thắng lợi vĩ đại của ba lần kháng chiến chống xâm lăng.

Hội xuân Yên Tử hàng năm bắt đầu vào ngày 10 tháng Giêng. Xuân Nhâm Ngọ hội càng tấp nập. Thị xã Uông Bí và tỉnh Quảng Ninh tổ chức khai trương hệ thống cáp treo lên Yên Tử vào ngày khai hội. Tuyến du lịch tâm linh đặc biệt này thêm náo nức khách hành hương. Yên tử, nơi sáng cây đuốc trí tuệ Thiền phái Trúc Lâm, với ba ngọn chủ đẳng sáng chói là ba vị tổ: Điều ngự Giác hoàng Trần Nhân Tông, Thiền sư Pháp Loa và Huyền Quang tôn giả. Vị hoàng đế anh hùng dân tộc, vị cao tăng chân Phật, nhà tư tưởng lớn Trần Nhân Tông là người khai sáng dòng Thiền Trúc Lâm, một sự hoà hợp tuyệt vời giữa tinh thần dân tộc và tôn giáo, giữa tư tưởng và đạo đức, giữa Đạo và Đời.

Yên Tử thuộc thị xã Uông Bí, tỉnh Quảng Ninh. Xưa kia tên của Yên Tử là núi Voi bởi dáng núi giống con voi quay đầu về phía biển. Sử sách ghi Yên Tử là Bạch Vân Sơn vì quanh năm mây trắng bao quanh đỉnh núi. Đây là chốn tu hành tuyệt đỉnh của những người mộ đạo:

"Nào ai quyết chí tu hành
Có về Yên tử mới đành lòng tu".

Núi thiêng thành cõi Phật đã mời gọi thiền tâm của các bậc đế vương. Vua Trần Thái Tông bỏ cả ngai vàng lên đây cầu Phật. Thượng hoàng Trần Nhân Tông rời kinh thành về Yên Tử tu hành. Truyền rằng: Hàng trăm Cung phi đã đi theo, níu gọi người không được, đã trẫm mình xuống suối Hồ Khê, nhiều người bị nước cuốn đi. Suối Hồ Khê thành suối Giải Oan từ đấy. Cảm thương linh hồn những Cung phi tuần nạn, Thượng hoàng Trần Nhân Tông đã cho dựng ngôi chùa Giải Oan thờ cúng cầu mong họ được siêu sinh tịnh độ. Từ chùa Giải Oan đường hành hương Yên Tử chia hai ngã: đường bộ truyền thống và đường cáp treo. Khu nhà ga kiến trúc như một ngôi chùa lớn, với mái ngói mũi hài và thành bậc rồng đá đặc trưng của kiến trúc đời Trần. Sau hai năm xây dựng, hệ thống cáp treo Yên Tử được khánh thành và đưa vào sử dụng ngày 21/02/2002. Công ty Xuất nhập khẩu Quảng Ninh đã đầu tư 37 tỷ đồng để có một hệ thống cáp treo hiện đại nhất Việt Nam hiện nay và lần đầu tiên có ở miền Bắc nước ta. Cáp treo Yên Tử được các chuyên gia Pháp trực tiếp lắp đặt, đảm bảo các yêu cầu kỹ thuật và độ an toàn tin cậy. Quảng đường chim bay 1.200 mét từ chùa Giải Oan đến ngang chùa Hoa Yên, du khách chỉ mất 10 phút ngồi cabin cáp treo. Yên Tử cõi Phật mang tinh thần từ, bi, hỷ xả, được tô điểm thêm điểm lành, vẻ đẹp. Đường hành hương bớt ùn tắc, trong những ngày hội có hôm đông đến cả vạn người. Hành trình du ngoạn rút ngắn thời gian leo núi, giảm lượng người nghỉ lại qua đêm quá đông ở chùa Hoa Yên. Môi trường thiên nhiên được cải thiện về vệ sinh và văn hoá. Lưu lượng người hành hương rất lớn, tuyến cáp treo chỉ đáp ứng được một phần. Đi hội Yên Tử, nhiều người muốn thể hiện tâm thành dấu mỗi gỏi chồn chân leo núi. Từ chùa Giải Oan, qua am Lò Rèn theo con đường quanh co xấp bậc đá, khách lên Hòn Ngọc. Hai bên lối đi là rừng tùng cổ thụ, tượng truyền được trồng khi Điều Ngự Giác Hoàng Đệ nhất tổ Trúc Lâm đến Yên Tử tu hành. Hơn 700 năm rừng tùng vẫn cứng cỏi với tuyết sương nắng gió, hiện thân cho cốt cách của bậc chính nhân chân tu. Trúc Yên Tử mọc ken dày, thân thẳng vút. Trúc xanh thân ngay, gió thẳng chính trực. Xích Tùng là lòng son tâm Phật. Hòn Ngọc ở độ cao 400 mét còn có tên là Hạ kiệu. Đây là điểm Vua, Chúa ngày xưa phải hạ kiệu, đi bộ lên chùa Hoa Yên bái yết Thượng hoàng.

Văng cảnh Yên Tử, từng bước tâm ta tĩnh hồn bay trong diệu pháp thần định, ước trãi lòng sáng tựa sao khuê đã cảm tác về Yên Tử:

"Muôn hàng giáo ngọc, tre gài cửa
Bao dải tua châu, đá rữ mảnh
Di tích Nhân Tông còn lưu đây
Trùng đồng thấy giữa ánh quang minh".

Hai mươi tuổi lên ngôi vua, hai lần lãnh đạo kháng chiến thắng lợi, ở đỉnh cao nhất của vinh quang và quyền lực, vị vua ấy đã rời bỏ ngai vàng, đi ngao du thăm dân để chỉnh đốn thế sự. Người xuất giá tu hành lên Yên Tử chọn khổ hạnh làm lẽ sống.

Theo đoạn đường thoải sau khu tháp Tổ, khách hành hương đi giữa vườn cúc vạn thọ xum xuê, hoa dẹt gấm vàng sườn núi. Thiền sư Huyền Quang đệ tam tổ Trúc Lâm đã viết bài thơ "Hoa cúc" có câu rằng: "Vườn xưa san sát cúc vàng rơi". Vua Lê Thánh Tông đến Yên Tử trước khung cảnh hoa lá phô sắc toả hương mới đổi tên chùa Vân Yên (nghĩa là chùa Khói mây) thành chùa Hoa Yên như bây giờ. Chùa Hoa Yên ở độ cao 800 mét, lớn và đẹp nhất Yên Tử nên còn có tên là chùa Cả. Quanh chùa xưa kia còn có lầu Chuông, lầu Trống, am Thiền Định. Đặc biệt tượng Phật

chùa Hoa Yên đều bằng đồng đúc. Bức phù điêu đá ngoài chùa, chạm cảnh ba ni cô sùng đạo đang chấp tay lắng nghe, có hàm ý: Chùa Hoa Yên là nơi Đệ nhất Tổ tiếp kiến Vua quan triều đình và giảng kinh, thuyết pháp. Yên Tử là nơi tìm đến tu hành đắc đạo của nhiều bậc cao tăng, thiền sư. Không Lộ Thiền Sư thời Lý đã từng:

"Núi cao có lúc trèo lên đỉnh
Kêu dài một tiếng lạnh cả trời".

Đệ nhất tổ Trần Nhân Tông đã dựa vào nền móng chính của thuyết nhà Phật: "Phật ở trong tâm. Tâm lặng lẽ mà biết thì đó là chân Phật" để kế thừa và phát huy thành chủ thuyết.

Dòng suối nơi Vua tắm mang tên Ngự Dội. Am Vua nằm nghỉ bỗng bệnh trong mây nên có tên là Ngọa Vân. Cảnh sắc siêu thoát của Yên Tử đã góp phần rất lớn vào việc di dưỡng tinh thần của những ai muốn dứt bỏ bụi trần. Phía sau am Ngọa Vân, nằm sâu trong vách núi là am Một Mái. Đây là nơi tàng trữ thư cảo và giảng kinh thuyết pháp của Đệ nhất tổ Trúc Lâm. Những gương mặt tượng ở đây toát lên vẻ viên mãn của người đạt đến sự giác ngộ chân như, tu thành chính quả.

Một lần hành hương Yên Tử gợi cho du khách hình dung sự kiên định trong việc tu tâm, luyện trí của các bậc tu hành đắc đạo. Danh sỹ Ngô Thì Nhậm nhận xét: "Tam tổ lấy từ bi làm thể, lấy quảng đại làm dụng, đồng đức với trời đất, hoà mình với nhật nguyệt. Có cái thanh rất tĩnh, có cái hường rất dài. Phật như Trúc Lâm tam tổ chỉ lấy ngôn ngữ làm đạo lý mà giáo thế, chẳng những không lộ liễu hành sự mà nói năng cũng cao xa, rộng lớn, thoáng đạt". Tựa lưng vào vách núi đá cao dựng đứng, ngôi chùa Bảo Sái sớm chiều vọng tiếng kinh cầu. Trầm thơm lan tỏa quyện với hương phong lan và sen cạn thoảng bay trong tiết xuân thanh khiết. Bảo Sái là pháp hiệu của vị cao tăng, đệ tử gần gũi của đệ nhất tổ Trúc Lâm. Sư Bảo Sái đã chứng kiến thời khắc Điều Ngự Giác Hoàng hoá thân về cõi Phật trong hương núi thơm ngào ngạt, nhạc trời vang động tiễn đưa một tâm hồn lớn về cõi Niết Bàn. Hơn 700 năm những lời kệ, câu thơ của Ngài vẫn phiêu diêu với gió mây Yên Tử. Gần chùa Bảo Sái có một giếng đá thiêng, sâu không đáy một thước mà quanh năm đầy nước mát trong veo như bầu Cam Lộ của non thiêng ban phát cho người thành tâm hành hội.

Độ cao 800 mét chùa Vân Tiêu như mốc giới giữa cõi Trần và cõi Phật huyền bí phía trên cao. Ngọn tháp Vọng Cung Tiên 9 tầng sừng sững mây vờn. Trong tĩnh lặng nơi này, rì rầm tiếng suối thượng nguồn chảy qua rừng trúc như khúc nhạc lâm tuyền đưa hồn du khách hướng lên đỉnh non thiêng. Hành trình đến đây, dòng người thưa vắng dần, đỉnh non thiêng Yên Tử cao độ 1068 mét. ở đây lúc trời quang đãng có thể bao quát không gian hùng vĩ vùng Đông Bắc của Tổ quốc, từ vịnh Hạ Long đến thành phố Hải Phòng. Chùa Đồng được xây từ thời Lê Cảnh Hưng bằng đồng. Qua nhiều biến cố thất tán nay chùa được phục nguyên bằng chất liệu như tên gọi: Chùa Đồng. Chuông chùa Đồng có gọi mây, quyển gió, rủ chim như thể gian truyền tụng hay không điều đó vừa thực vừa ảo. Ngày xuân hành hương Yên Tử những nhiệm màu huyền diệu vẫn lung linh, âm áp.

THANH HÀ
(theo VTV)